

прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67 (1040) - С. 80-89. Бібліогр.: 15 назв.

В статье исследовано и проанализировано сущность понятия «диагностика финансового состояния». Предложено собственное определение этого понятия. В статье рассматривается сущность и основные составляющие экономической безопасности. Проведен анализ известных методических подходов к диагностике финансового состояния предприятия. Обобщены существующие подходы к выбору системы показателей и определены те, которые целесообразно использовать в диагностике финансового состояния предприятий Украины.

Ключевые слова: финансовое состояние, диагностика, финансовые показатели, финансовая безопасность предприятия, рентабельность, финансовая устойчивость, стратегии развития.

The essence of "Diagnosis of financial condition" is investigated and analyzed in the article. Own definition of this concept is offered. The essence and main components of economic security are examined. The known methodological approaches to the diagnosis of the financial condition of the enterprise are analyzed. The existing approaches to the selection of indicators are summarized and indicators that should be used in the diagnosis of the financial condition of enterprises in Ukraine are selected.

Keywords: financial condition, diagnosis, financial indicators, financial security of enterprise, profitability, financial stability, development strategy.

УДК 65.014.1

В.А. ЧЕРЕПАНОВА, канд. економ. наук, НТУ «ХПІ»

А.Ю. ЮНУСОВА, студентка НТУ «ХПІ»

АДАПТИВНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Досліджено існуючі підходи щодо виділення чинників, які впливають на ефективність управління підприємством. Встановлена відповідність чинників ефективності управління основним характеристикам існування системи управління. Виділено напрями групування чинників внутрішнього середовища, встановлено їх перелік та досліджено характер впливу на ефективність управління підприємством для створення адаптивної системи управління підприємством.

Ключові слова: інформаційна система, адаптивна система, інформаційні потоки, управління, адаптер.

Вступ Останніми роками на відміну від поглядів, що домінували раніше, з'явилася концепція управління організацією, відповідно до якої підприємство по своїй економічній природі потребує ефективного управління. Мінливість середовища господарюючих суб'єктів, додає особливу актуальність і значущість дослідженню сучасної системи управління підприємством. Реалізацію властивості адаптивності можливо здійснити за допомогою формування адаптивної системи управління

підприємством, особливістю якої є її спрямованість на забезпечення здатності реагувати на зміни чинників внутрішнього і зовнішнього середовища.

Аналіз основних досягнень і літератури Проблеми підвищення ефективності діяльності організацій шляхом ухвалення управлінських рішень в області вдосконалення управління знайшли віддзеркалення в працях І.Ансоффа, В.Баутіна, Т.Овчинникової, Ю.Одегова, А.Татаркіна, А.Хорева, Л.Чурікова. Науково обґрунтованих і адаптованих до умов ринкових відносин рекомендацій, направлених на досягнення стійкого розвитку організацій на основі підвищення ефективності управління, в даний час явно недостатньо. Багато аспектів ще не вирішено або залишаються дискусійними.

Мета дослідження: розробка і впровадження адаптивних систем управління підприємствами з урахуванням їх специфіки і особливостей для забезпечення їх стійкого розвитку

Матеріали досліджень. Теоретичні та методологічні аспекти адаптації управлінських рішень до конкурентного середовища ринкового господарства дозволяють на науковій основі об'єктивно формувати відповідні механізми прийняття рішень та моделювати алгоритми виведення підприємств з екстремальних ситуацій на рівень стійкого фінансового розвитку. 1]

Адаптивна система - система, яка в процесі еволюції і функціонування демонструє здатність до цілеспрямованого пристосовування в складних середовищах. Адаптивна система може пристосовуватися до змін як внутрішніх, так і зовнішніх умов. Завдяки наявності активних елементів система може поводитися довільно, але в той же час можливості її обмежені наявними ресурсами і характерними для певного типу систем структурними зв'язками.[3]

Функції системи адаптивного управління безпосередньо пов'язані з базовими, такими як, прогнозування і планування; організація роботи; активізація і стимулювання; координація і регулювання; контроль, облік і аналіз. Основну роль в реалізації адаптивного управління відіграє управлінське рішення. Механізм адаптивного управління підприємством в конкурентному середовищі є сукупністю принципів, інструментів і технологій ухвалення і виконання управлінських рішень. Їх прийняття визначається інформаційною системою підприємства, що визначається як єдиний комплекс програмно-технічних і організаційних рішень, здатний накопичувати інформацію про стан справ на підприємстві, охоплюючий виробничі, технологічні, фінансові, логістичні, маркетингові, кадрові та інші процеси, об'єднуючи всі підрозділи підприємства в єдиний інформаційний простір.

З метою взаємодії рівнів управління інформаційні потоки повинні формуватися за вертикальним (стратегічний, тактичний, оперативний рівень)

і горизонтальним (по суб'єктах) розподілом інформації по мірі її надходження. Переваги даної інформаційної системи полягають в більш повному використуванні інформації та в скороченні термінів ухвалення рішень.. Щоб підприємство працювало органічно і оперативно, реагувало на потреби ринку, необхідна постійна адаптація структури під вимоги навколишнього середовища і під внутрішні умови. До внутрішніх умов можна віднести число структурних підрозділів і питому вагу зв'язків між ними, їх вплив на діяльність організації. Для створення і впровадження адаптивної системи управління підприємством необхідно з'ясувати, які критерії організаційної системи, стиль і властивості управлінської політики і політики в області маркетингу дозволяють досягти найефективніших результатів, а які можуть заважати розвитку компанії. [2]

Результати досліджень. В системі адаптивного управління підприємствами можна виділити наступні основні позиції:

- 1) задачі регулювання та планування повинні вирішуватися в єдиній цілісності як інтегральна задача адаптації;
- 2) для забезпечення адекватності системи управління розробляються адаптивні моделі а алгоритми розв'язання задач регулювання та планування, здатні розкривати шляхи, засоби, способи та стратегії відображення впливів ринкового середовища;
- 3) розрахунок планової траєкторії руху системи обумовлює отримання достовірних оцінок очікуваного ефекту діючої системи;
- 4) налаштування параметрів системи управління здійснює адаптер як пристрій вибору алгоритму та типу моделі;
- 5) перевірка достовірності існування системи реалізується методами імітаційного моделювання (імітаційною моделлю реальної системи регулювання та імітаційною моделлю об'єкта);
- 6) адаптер обумовлює узгодження властивостей системи з ринковим середовищем функціонування шляхом параметричної та структурної адаптації; втрати, пов'язані з реалізацією розрахункового плану варто вносити в критерії оптимізації;
- 7) діюча система адаптивного управління повинна повністю співвідноситися з реальними процесами виробничо-господарської діяльності; при розв'язанні задач регулювання.

Висновки. Основною задачею адаптації в умовах, що змінюються, є формування гнучкої системи управління, здібної до самоорганізації і перебудови. Вона повинна відповідати критерію оптимальності діяльності організаційної системи управління – характеризує мету, яку повинна досягти система управління по своїх визначальних показниках якості при заданих обмеженнях.

Список літератури: 1. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент :навч. посіб. – К. :Знання, 2006. – 366 с .2. Міщенко А. П. Стратегічне управління :навч. посіб. – К. :“Центр навчальної

Надійшла до редколегії 15.11.2013

УДК 65.014.1

Адаптивна система управління підприємством/А.Ю.Юнусова// Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67 (1040) - С. 90-92. Бібліогр.: 3 назв.

Исследованы существующие подходы по выделению факторов, влияющих на эффективность управления предприятием. Установлено соответствие факторов эффективности управления основным характеристикам существования системы управления. Выделены направления группировки факторов внутренней среды, установлен их перечень и исследован характер влияния на эффективность управления предприятием для создания адаптивной системы управления предприятием.

Ключевые слова: информационная система, адаптивная система, информационные потоки, управление, адаптер.

The existing approaches to the allocation of the factors that influence the effectiveness of management. The established correspondence to the efficiency of the main characteristics of the system of governance. Highlight areas of grouping factors internal environment, set the list and investigated the impact on efficiency of management to create adaptive management.

Keywords: information system , adaptive systems , information flows, management, adapter.

УДК 331.2

Я.П. ПУСТОВАР, канд. экон. наук, ст. преподаватель, ХНУРЕ, Харьков

РОЛЬ ВОСПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ФУНКЦИИ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В ФОРМИРОВАНИИ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛА РАБОТНИКА

В статье рассматривается воспроизводственная функция заработной платы, обеспечивающая формирование личных доходов населения. Анализируется роль тарифной системы и ее влияние на минимальную заработную плату и прожиточный минимум населения. Рассматривается понятие «средняя заработная плата» и ее роль в отображении показателей экономического развития страны. Обосновывается целесообразность увеличения роли государства в политике перераспределения доходов с использованием налогово-трансфертного механизма.

Ключевые слова: тарифная ставка, минимальная заработная плата, прожиточный минимум, средняя заработная плата, налогово-трансферный механизм.

Вступлення. Зароботна плата являється складною економічною категорією, т.к. в ній відображаються відносини виробництва і розподілу, рівень розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, взаємодія суб'єктів економічної діяльності. По своїй суті зароботна плата